

RATA 3/99 Rahoitustarkastus tiedottaa

Tässä numerossa:

- Suomalaisien pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus vuoden 1999 ensimmäisellä puoliskolla
Taulukko: Suomalaisien pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus 30.6.1999
- Pankkikonsernien saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä talletukset, 30.6.1999
Taulukko: Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
Taulukko: Talletukset
- Rata tutkitutti viranomaiskuvansa: Toiminta parantunut, avoimuutta toivotaan vielä lisää
- Rata tekee syksyn kuluessa vuosi 2000 -valvontakäyntejä keskeisiin valvottaviinsa
- Rata selvitti pankkien asuntolainakannan kasvua
- Tapahtumakatsaus
Kannanotto luottolaitosten markkinoinnista
Ohjeet riekienhallinnasta ja muusta sisäisestä valvonnasta arvopaperikeskukselle ja arvopaperipörssille
Rata esittää sijoitusneuvontatoiminnan saattamista nykyistä kattavammin valvonnan ja sääntelyn piiriin
Rata esittää sijoitustoiminnan saattamista nykyistä kattavammin valvonnan ja sääntelyn piiriin
Rata esittää VM:lle Stude Oy:n toimiluvan peruuttamista
Epäilyt sisäpiiritiedon väärinkäytöstä ja arvopaperimarkkinarikoksesta annettu poliisille esitutkintaan
Rata osallistuu Sijoitus-Invest 99-messuille
Julkaisusarjassa ilmestynyt

SUOMALAISTEN ¹⁾ PANKKIEN KANNATTAVUUS JA VAKAVARAISUUS VUODEN 1999 ENSIMMÄISELLÄ VUOSIPUOLISKOLLA

¹⁾ Suomen pankkisektoriin lasketaan tässä kuu luviksi Meritanordbanken-konserni, Osuuspankkien yhteenliittymä Leonia-konserni, Aktia-konserni, Ålandsbanken-konserni, Mandatum Pankin konserni, Yrittäjäpankki Skopin konserni sekä säästö- ja paikallisosuuspankit emoyhtiöinä.

Liikevoitto suurempi kuin vuotta aiemmin; rahoituskate supistui edelleen

Pankkien kannattavuus on jatkunut hyvänä, ja yhteenlaskettu liikevoitto oli vuoden 1999 ensimmäisellä vuosipuoliskolla 7,0 miljardia markkaa. Voitto on hieman suurempi kuin vuoden 1998 vastaavana ajankohtana, jolloin se oli 6,7 miljardia markkaa.

Rahoituskate ja korkomarginaali supistuivat

Vaikka taseiden loppusumma oli kesäkuun 1999 lopussa suurempi kuin vuotta aiemmin, rahoituskate supistui 0,3 miljardia markkaa vuoden 1998 vastaavien kuukausien katteeseen verrattuna. Syynä rahoituskatteen supistumiseen oli otto- ja antolainauskorkojen välisen eron kapeneminen. Kotimaisen, euromääräisen otto- ja antolainauksen korkojen ero oli 3,4 prosenttiyksikköä kesäkuun 1999 lopussa, kun se vuotta aiemmin oli 4,2 prosenttiyksikköä²⁾. Rahoituskatteen korvaaminen muilla tuotoilla on pankkisektorin suurimpia haasteita tulevina vuosina.

²⁾ Tilastolähde: Rahoitusmarkkinat-tilastokatsaus (Suomen Pankki)

Muut tuotot

Arvopaperi- ja valuuttatoiminnan kate supistui peräti 0,5 miljardia markkaa edellisen vuoden vastaavan ajankohdan katteeseen verrattuna. Arvopaperi- ja valuuttakaupan kate jäi huonoksi etenkin vuoden 1999 toisella neljänneksellä. Tähän vaikutti osaltaan pitkien korkojen nousu, jo alensi pankkien joukkolainasalkkujen arvoa. Talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alkaminen vähensi pankkien valuuttatoiminnan mahdollisuuksia, mikä pienentänee pysyvästi valuuttatoiminnan katetta.

Hallinto- ja toimintakulut vähenivät

Hallinto- ja toimintakulut supistuivat 0,4 miljardia markkaa vuoden 1998 vastaavista kuukausi: Muun muassa henkilöstökulut pienenevät.

Luottokannan tervehtyminen jatkuu

Luotto- ja takaustappioiden pieneneminen jatkui yhä. Pankit kirjasivat luotto- ja takaustappioit enää 0,2 miljardia markkaa, mikä on alle puolet vuoden 1998 vastaavien kuukausien kirjauksis Koska luottotappioiksi kirjattuja saamisista on monissa tapauksissa onnistuttu perimään, ovat nettomääräiset luotto- ja takaustappiot joissakin pankeissa olleet negatiivisia. Uusi luotonanto < vielä aiheuttanut luottotappioita.

Oman pääoman tuotto yhä erinomainen

Laskennallinen oman pääoman tuotto pysyi suomalaispankeissa suurena ja oli lähes 21 %. Suhteellinen kannattavuus heikentyi pankkien omien pääomien kasvun vuoksi hiukan vuoden kannattavuudesta. Koko pääoman tuotto (ROA) pysyi suurena, noin 1,2 prosentissa.

Vakavaraisuudessa ei suuria muutoksia

Pankkien vakavaraisuus oli 11,5 % eli melko tarkkaan sama kuin vuotta aiemmin, joskin hieman vuodenvaihteen vakavaraisuutta parempi. Riskipainotetut saamiset ja vastuut ovat jatkuvasti lisääntyneet, mutta ensisijaisten omien varojen kasvun ansiosta vakavaraisuus ei ole heikentynyt. Voitot ovat kasvattaneet ensisijaisiin omiin varoihin laskettavia vapaita omia pääomia, minkä 1 omistajat ovat sijoittaneet lisää pääomia joihinkin pankkeihin. Toissijaisten omien varojen määrä sen sijaan on supistunut.

Pelkkien ensisijaisten omien varojen perusteella laskettu ns. Tier 1 -vakavaraisuus oli 8,5 % eli prosenttisyyskoko korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Taulukko: Suomalaisien pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus 30.6.1 1999

Lisätietoja antaa
pankkitarkastaja Karlo Kauko, puhelin (09) 183 51

PANKKIKONSERNIEN* SAAMISET YLEISÖLTÄ JA JULKISYHTEISÖILTÄ SEKÄ TALLETUKSET, 30.6.1999

*) Tarkasteltavaan aineistoon sisältyy Merita Pankki Oyj, Osuuspankkien yhteenliittymä, Leonia Oyj, Ålandsbank Abp, Mandatum Pankki Oyj, Yrityspankki Skop Oyj, säästöpankit ja paikallisosuuspankit. Mukana tarkastelussa myös seuraavien ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit: Citibank, Credit Agricole Indosuez, Den Danske Bank Skandinaviska Enskilda Banken, Svenska Handelsbanken ja Unibank. Mukaan on otettu kaikki luotot ja talletukset valuutasta riippumatta.

Pankkikonserniin yhteenlasketut saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä talletukset kasvoivat myös vuoden 1999 toisella neljänneksellä. Luotonanto kasvoi huhti-kesäkuussa 387,8 miljardi: markasta 402,4 miljardiin markkaan eli 3,8 %. Jos luotonantoa verrataan vuoden 1998 kesäkuun: tilanteeseen, pankkien saamiset lisääntyivät 12,7 %.

Talletusten kokonaismäärä oli kesäkuun lopussa 329,5 miljardia markkaa. Verrattuna ensimmäisen neljänneksen talletuksiin määrä kasvoi 1,5 % ja vuositasolla kasvuprosentti oli 4,0.

Kolmella suurimmalla pankkiryhmällä on hallitseva markkinaosuus luotto- ja talletusmarkkinoilla.

Saamiset

Kaikki pankkiryhmittymät (lukuun ottamatta Skopia) kasvattivat luotonantoaan. Suhteellisesti luotonantoaan kasvattivat kesäkuun 1998 tilanteesta Ålandsbanken, Mandatum Pankki ja säästöpankit (ml. Aktia). Huhti-kesäkuussa 1999 suhteellisesti eniten lisääntyi Mandatum Pankin ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreiden ja Ålandsbankenin luotonanto.

Vuoden 1999 toisen neljänneksen aikana kolmen suurimman pankkiryhmän yhteenlaskettu markkinaosuus saamisista supistui 88,1 prosentista 87,8 prosenttiin. Markkinaosuuksiaan menettivät Leonia ja Merita Pankki. Osuuksiaan puolestaan kasvattivat ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit ja Yhteenliittymä. Alkuvuoden muutoksista huolimatta Merita Pankin markkinaosuus oli kesäkuussa 1999 suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Vuositasolla markkinaosuuttaan kasvatti Merita Pankin lisäksi suhteellisesti eniten säästöpankit (ml. Aktia) ja osuuksiaan menettivät Leonia sekä ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit.

Talletukset

Talletusten määrä kasvoi pankkiryhmittymissä lukuun ottamatta Merita Pankkia. Viimeisen 3 j kuukauden aikana talletusten prosentuaalinen kasvu oli suurinta ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreissa, Mandatum Pankissa ja Ålandsbankenissa.

Huhti-kesäkuussa 1999 kolmen suurimman pankkiryhmittymän yhteenlaskettu markkinaosuus pieneni 85,8 prosentista 84,9 prosenttiin. Merita Pankki menetti eniten markkinaosuuksiaan ja osuuksiaan puolestaan lisäsivät eniten ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit ja Leonia. Vuonna 1998 kesäkuun tilanteeseen verrattuna markkinaosuuksiaan kasvattivat eniten ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit ja säästöpankit (ml. Aktia). Merita Pankin lisäksi markkinaosuuksiaan menettivät Osuuspankkien yhteenliittymä ja Leonia konserni.

Taulukko: Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

Taulukko: Talletukset

Lisätietoja antaa

pankkitarkastaja Mervi Toivanen, puhelin (09) 183 51.

Rata tutkitutti viranomaiskuvansa

TOIMINTA PARANTUNUT, AVOIMUUTTA TOIVOTAAN VIELÄ LISÄÄ

Touko-kesäkuussa 1999 tehdyn imago tutkimuksen mukaan Rahoitustarkastuksen (Rata) toimii parantunut viime vuosina. Tutkimustulosten mukaan Rata on entistä avoimempi ja aktiivisempi sen palveluhenkisyys ja yhteistyökykyisyys ovat parantuneet. Rata on vastaajien mukaan parantanut myös tiedottamistaan. Ratan toivottiin kuitenkin edelleen kehittävän avoimuuttaan ja reagointinopeuttaan. Myös viestinnän aktiivisuutta ja nopeutta tulisi tehostaa.

Mielikuvat Ratasta neutraaleja

Rata tunnettuus kaikissa sidosryhmissä on hyvä, ja mielikuvat Ratasta ovat neutraaleja. Avoimissa kommentoissa arvoväritteisiä mielikuvia oli suhteellisen vähän, mutta ne kriittiset lausumat, jotka annettiin, olivat varsin voimakkaita.

Ratan toiminnalle kouluarvosana 8-

Ratan toiminta ja tavoitteet tunnetaan kohtuullisen hyvin. Vastaajien mielestä Ratan toiminta vastaa kouluarvosanana hieman alle kahdeksaa (7,83 asteikolla 4-10). Arvosana oli suunnilleen sama kaikissa sidosryhmissä.

Vastanneista 79 % katsoi Ratan toiminnan kehittyneen viime vuosina aiempaa parempaan suuntaan. Vain 1 % katsoi, että toiminta on huonontunut, ja 13 %, että toiminta ei ole muuttunut.

Avoimissa kommenteissa todettiin, että Rata keskittyy toiminnassa olennaisiin asioihin ja se on hyvin mukana kansainvälisessä kehityksessä. Rata ymmärtää entistä paremmin rahoituslaitosten markkinoiden toimintaa. Rata on viranomaisena aiempaa yhteistyökykyisempi ja keskustelempampi.

Riippumattomuutta ja luotettavuutta arvostettiin

Ratan riippumattomuudelle annettiin suuri arvo kaikissa sidosryhmissä. Rataa pidetään poliittisesti ja taloudellisesti riippumattomana. Vastaajat pitivät Rataa myös luotettavana viranomaisena ja arvostavat sitä, että Ratassa luottamukselliset tiedot pysyvät luottamuksellisina.

Sen sijaan vastaajat katsoivat, että ulkopuolisen mahdollisuus arvioida Ratan toimintaa Ratan avoimuuden kautta ei vielä kovin hyvin toteudu.

Huomio viestinnän nopeuteen ja aktiivisuuteen

Ratan toivottaisiin olevan vielä nykyistä avoimempi. Ratan tekemät ratkaisut ja niiden peruste! ovat hyvin saatavilla ja julkisiin kannanottoihin ollaan melko tyytyväisiä. Kannanottoja tulisi kuitenkin selkeyttää, ja Ratan tulisi antaa enemmän tietoja valvontahavainnoistaan ja omasta toiminnastaan.

Ratan viestintään oltiin kohtuullisen tyytyväisiä. Vastaajat arvostavat sitä, että Rata tiedottaa olennaisista asioista ja on ensimmäinen tietolähde Rataa koskevissa asioissa. Rata tiedottaa myös epämiellyttävistä ja kielteisistä asioista, jotka koskevat markkinoita ja niillä toimivia. Sen sijaa kritiikkiä esitettiin viestinnän nopeudesta ja aktiivisuudesta. Rata ei vastaajien mielestä myöskään reagoi kovin hyvin yllättäviin tilanteisiin.

Vastaajat toivovat saavansa lisää tietoa mm. Ratan omasta toiminnasta, valmisteilla tai vireillä olevista asioista, valvontapäätöksistä, tulevista hankkeista sekä ohjeista ja määräyksistä.

Ratan imago tutkimus

Rata teetti kesä-heinäkuussa puhelinhaastatteluun perustuvan imago tutkimuksen. Tutkimuksella haluttiin selvittää keskeisimpien sidosryhmien mielipiteitä ja käsityksiä Ratasta ja sen toiminnasta.

Tutkimuksessa haastateltiin 284:ää henkilöä, joista 54 % edusti Ratan valvottavia, 25 % toimittajia, 9 % muita viranomaisia, 5 % kansanedustajia, 2 % pörssiyrityksiä ja 5 % muita yhteistyökumppaneita.

Rata hyödyntää tutkimuksen tuloksia toimintansa edelleen kehittämisessä.

RATA TEKEE SYKSYN KULUESSA VUOSI 2000 -VALVONTAKÄ YNTEJÄ KESKEJ VALVOTTAVIINSA

Rahoitustarkastus on kevään ja kesän 1999 kuluessa tehnyt erityisiä vuoteen 2000 valmistautumiseen liittyviä valvontakäyntejä keskeisiin luottolaitos- ja arvopaperimarkkinoilla toimiviin valvottaviin. Valvontakäynnit jatkuvat nyt syksyllä, ja niissä seurataan, millaisia vuoteen 2000 liittyviä jatkuvuussuunnitelmia ja vuodenvaihteen siirtymäsuunnitelmia valvottavilla on.

Rata edellyttää valvottaviltaan riittäviä jatkuvuus- ja varasuunnitelmia, jotta siirtyminen uudelle vuosituhannelle sujuisi mahdollisimman joustavasti. Lisäksi valvottavien tulisi testata jatkuvuussuunnitelmansa vielä ennen vuodenvaihdetta. Jatkuvuussuunnitelmilla pyritään varautumaan tietojärjestelmien ennalta arvaamattomiin häiriöihin, turvaamaan yksittäisen valvottavan toimintakyky ja samalla edistämään koko rahoitusmarkkinoiden toimivuutta.

Jatkuvuussuunnitelmien lisäksi Rata edellyttää valvottaviltaan vuodenvaihteen siirtymäsuunnitelmia, jotka ajoittuvat vuoden 1999 loppuun ja vuoden 2000 alkuun. Siirtymäsuunnitelmassa määritellään yksityiskohtaisesti ne vaiheet ja toimenpiteet, jotka tietojärjestelmissä suoritetaan ennen kuin valvottavat siirtyvät vuoteen 2000 ja aloittavat normaalin asiakaspalvelun 3.1.2000. Siirtymäsuunnitelmalla pyritään ennakolta varautumaan vuodenvaihteen mahdollisiin ongelmiin ja

häiriöihin ja hoitamaan ne kuntoon mahdollisimman nopeasti. Myös tiedottaminen ongelmista viranomaisille ja asiakkaille sisältyy suunnitelmaan.

Syksyn kuluessa tehtävien valvontakäyntien yhteydessä Rata seuraa myös, kuinka hyvin valvottavat ovat valmistautuneet tiedottamaan vuoteen 2000 -varautumisestaan.

Pankit ovat kiinni 31.12.1999

Euroopan keskuspankin ja kansallisten keskuspankkien maksujärjestelmä TARGET on suljettu 31.12.1999. Myös pankit ovat tuona päivänä kiinni, koska Suomen Pankin shekkitilijärjestelmä suljettuna. TARGET-järjestelmän kiinniololla pyritään vähentämään vuodenvaihteeseen liittyvä riskiä, ja turvaamaan kriittisten atk-ajojen suorittaminen jo vuoden 1999 aikana.

Rahoitusmarkkinaosapuolet ovat yhdessä valtiovarainministeriön kanssa miettineet, mitä vaikutuksia vuoden viimeisen päivän kiinniololla on tuona päivänä erääntyvien maksujen kannalta ja tarvittavia lainsäädännöllisiä toimenpiteitä. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi velkakirja §:n muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi on tarkoitus saattaa voimaan hyvissä ajoin ennen vuodenvaihdetta. Lakien tarkoituksena on poistaa oikeudellinen epävarmuus, joka maksujärjestelmien kiinniolosta vuoden lopussa aiheutuu mm. velallisille, velkojille ja pankeille tuolloin erääntyvien maksujen takia.

Lisätietoja antavat

pankki tarkastaja Tapio Kalmari ja maksujärjestelmäasiantuntija Veikko Saarinen, puhelin (09) 51.

Tilannekatsaus pankkisektorin vuosi 2000 -valmistautumisesta

Suomen Pankki on laatinut tilannekatsauksen pankkisektorin vuosi 2000 -valmistautumisesta. Tämä määrävälein päivitettävä tilannekatsaus perustuu Suomessa toimiville pankeille tehtävään kyselyyn, joka edellisen kerran tehtiin toukokuun 1999 lopun tilanteesta. Tilanneraportti on luettavissa Suomen Pankin kotisivuilla Internetissä osoitteessa

Toukokuun lopun tilanteen mukaan pankkisektorin vuosi 2000 -projektit ovat edenneet suunniteltujen aikataulujen mukaisesti.

- Järjestelmien muutostyö ja käyttöönotto oli valtaosin (93 %) tehty toukokuun loppuun mennessä
- Testauksesta oli suoritettu 90 % eikä testeissä ole ilmennyt erityisiä ongelmia.
- Vuosi 2000 jatkuvuussuunnittelu ja suunnitelmien pohjana olevien riskikartoitusten laadinta oli käynnissä (valmiusaste 41 %) ja pyritään suorittamaan päätökseen syyskuun 1999 loppuun mennessä.

RATA SELVITTI PANKKIEN ASUNTOLAINAKANNAN KASVUA

Rahoitustarkastus (Rata) selvitti kesä-heinäkuussa pankkien asuntolainakannan kasvua ja sen selvityksen mukaan pankkien korkomarginaali on kaventunut tammi-kesäkuussa 0,1 prosenttiyksikköä ja lainojen maksuajat ovat pidentyneet. Selvitys tehtiin sekä kyselynä että pistokokeen omaisena tarkastuksena pääkaupunkiseudulla ja Tampereella. Selvityksessä mukana olleiden pankkien yhteenlaskettu osuus tammi-kesäkuun uudesta asuntoluotonannosta on 21 miljardia markkaa eli 84 %.

Asuntoluottojen määrä kasvoi noin 13 miljardia markkaa

Uusia asuntolainoja myönnettiin tammi-kesäkuussa 1999 yhteensä 25 miljardin markan edestä on 20,9 % kesäkuun lopun 121 miljardin markan asuntolainakannasta. Kun luottojen yhdistelyt- siirrot ja kuoletukset otetaan huomioon, todelliseksi kuuden ensimmäisen kuukauden luotonanto voidaan arvioida 13 miljardia markkaa. Tämä on noin 11 % kesäkuun lopun asuntolainakannasta.

Korkomarginaali painumassa alle 1,5 prosenttiyksikön

Pankit ovat alkuvuoden aikana tinkineet korkomarginaalistaan, vaikka vakuuttavatkin pahimman korkokilpailun olevan jo ohi. Marginaali supistui tammi-kesäkuussa keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä ja on painunut tai painumassa alle 1,5 prosenttiyksikön. Selvityksen pohjalta selvästi nähtävissä, että kun asiakas vaihtaa pankkia, korkomarginaali asettuu pankin hintahaitarin alarajalle. Lisäksi pankit perivät lainansa siirtävältä asiakkaalta kuluja satunnaisesti.

Vakuudet arvostettiin 70 prosenttiin, mutta poikkeuksiakin esiintyi

Pankkien oman ohjeistuksen mukaan asuntovakuudet arvostetaan pääsääntöisesti 70 prosenttiin vakuuksien käyvistä arvoista. Tämä käytäntö vastaa myös sitä arvostusta, joka on edellytyksen jotta asuntoluotot voidaan vakavaraisuuslaskelmassa lukea kolmanteen riskiluokkaan. Ratan tekemässä selvityksessä kävi ilmi, että myös korkeampia vakuusarvoja käytettiin, yksittäistapauksissa jopa 85 %. Niissä tapauksissa, joissa asuntoa oli luototettu 100 prosenttiin, pankki oli vaatinut asunnon lisäksi myös muuta vakuutta kuten takauksia. Selvityksessä havaittiin myös useita luottopäätöksiä, joiden osalta jäi vakuusvajetta vakuusarvoin laskettuna. Vakuuksien arvostusta suurempana riskinä Rata pitää kuitenkin vakuuksien käypien arvojen määrittelyä.

Asiakkaan maksukyky luottopäätöksen perusteena - periaatteessa

Kaikki pankkiryhvät painottivat asiakkaan maksukykyyn merkitystä luottopäätöstä tehtäessä. Selvityksessä kuitenkin havaittiin, että kaikilla pankeilla ei ole selkeitä ohjeita maksukyky selvityksen laatimisesta.

Uusien luottojen keskimääräinen maksuaika on yli 11 vuotta. Joillakin asiakasryhmillä, kuten ensiasunnonostajilla, lainojen takaisinmaksuaika on pidentynyt jopa 30 vuoteen.

Lisätietoja antavat

apulaisjohtaja Kaiju Kallio ja toimistopäällikkö Kaija Kilappa, puhelin (09) 183 51.

TAPAHTUMAKATSAUS

KANNANOTTO LUOTTOLAITOSTEN MARKKINOINNISTA

Rata on antanut valvottavilleen luottolaitosten markkinointia koskevan kannanoton, jossa käsitellään mm. seuraavia asioita:

- luottolaitoksen toiminimen käyttö
- muiden kuin valvottavan tuotteiden markkinointi
- luottolaitostoimintaan kuulumaton ehto ja valinnanvapauden rajoittaminen
- arpajaiset ja kylkiäiset
- talletus- ja pankki-sanojen käyttö
- asiamiestoiminta.

Valvottavan tulisi markkinoinnissaan kiinnittää huomio markkinoinnista syntyvään kokonaisvaikutelmaan, sillä oikeaakin tietoa sisältävä markkinointi voi olla harhaanjohtavaa, j1 tiedot esitetään epäselvästi. Tuotteiden ja palvelujen markkinoinnissa tulee kertoa selvästi, kuka (mikä luottolaitos) markkinoi ja kenen tuotetta markkinoidaan. Vastaanottajalle eivät saa jäädä epäselväksi tuotteen tai palvelun hankkimisesta syntyvät oikeussuhteet.

Kannanotossa kiinnitetään luottolaitosten huomiota myös siihen, mitä eri tuotteita luottolaitosten kanta-asiakkuusjärjestelmiin voidaan sisällyttää.

OHJEET RISKIENHALLINNASTA JA MUUSTA SISÄISESTÄ VALVONNASTA ARVOPAPERIKESKUKSELLE JA ARVOPAPERIPÖRSSILLE

Rahoitustarkastus on antanut arvopaperipörssille (ohje 202.13) ja arvopaperikeskukselle (ohje 206.4) ohjeet riskienhallinnasta ja muusta sisäisestä valvonnasta. Ohjeet tulivat voimaan 1.7.1

Annetuilla ohjeilla korostetaan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan merkitystä sekä luodaan lähtökohta niiden arvioinnille. Ohjeiden sisältö vastaa luottolaitoksille ja sijoituspalveluyrityksille annettujen määräysten ja ohjeiden sisältöä arvopaperikeskuksen ja arvopaperipörssin liiketoiminnan luonteesta johtuvia vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.

RATA ESITTÄÄ SIJOITUSNEUVONTATOIMINNAN SAATTAMISTA NYKYISTÄ KATTAVAMMIN VALVONNAN JA SÄÄNTELYN PIIRIIN

Rata on esittänyt valtiovarainministeriölle, että Suomessa ryhdyttäisiin toimenpiteisiin sijoitusneuvontatoiminnan saattamiseksi nykyistä kattavammin sääntelyn ja valvonnan piiriin. parantaisi Ratan käsityksen mukaan erityisesti yksittäisten sijoittajien suojaa ja lisäisi myös omalta osaltaan yleisön arvopaperimarkkinoita kohtaan tuntemaa luottamusta.

Ratan mielestä kaiken rahoitusmarkkinoilla tapahtuvan sijoitusneuvontatoiminnan tulisi olla säänneltyä riippumatta siitä, mitä sijoitustuotteita neuvonta koskee. Tällä hetkellä ainoastaan sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten sijoitusneuvontatoimintaa säännellään laintasoisesti ja: Ratan ohjein.

Sijoitusneuvontaa koskevan sääntelyn painopisteen tulisi olla lähinnä menettelytapakysymyksien yhteisön luotettavuuteen liittyvissä kysymyksissä. Yhteisölle asetettavat pääomavaatimukset ja toimiluvan muut ehdot voisivat olla kevyemmät kuin sijoituspalveluyrityksillä.

Lisätietoja antaa
toimistopäällikkö Olli Laurila, puhelin (09) 183 51.

RATA ESITTÄÄ VM:LLE STUDE OY:N TOIMILUVAN PERUUTTAMISTA

Rata on lähettänyt valtiovarainministeriölle esityksen Stude Oy:n toimiluvan peruuttamisesta. I mielestä yhtiö ei täytä sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa asetettuja vaatimuksia. Yhtiöllä ei ole luotettavaa hallintoa eikä riittäviä taloudellisia toimintaedellytyksiä. Rata on jo 9.8.1999 tekemällään päätöksellä kieltänyt Stude Oy:tä tarjoamasta tai markkinoimasta sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluja.

EPÄILYT SISÄPIIRITIEDON VÄÄRINKÄYTÖSTÄ JA ARVOPAPERIMARKKINARIKOKSESTA ANNETTU POLIISILLE ESITUTKINTAAN

Rata on tehnyt poliisille tänä vuonna yhteensä 6 tutkintapyyntöä, joista 4 koskee epäiltyä sisäpiiritiedon väärinkäyttöä ja 2 arvopaperimarkkinarikosta. Epäiltyjä henkilöitä ja yrityksiä yhteensä 18, joista 10 liittyy sisäpiiritiedon väärinkäyttöön ja 8 arvopaperimarkkinarikoksiin.

Sisäpiiritiedon väärinkäyttöepäilyissä tutkintapyyntöt koskevat Nordic Aluminium Oyj :n sekä neljän muun yhtiön osakkeilla tehtyjä kauppvoja, joista ei tutkinnan tässä vaiheessa voida antaa tietoja julkisuuteen. Arvopaperimarkkinarikosepäilyistä tehdyt tutkintapyyntöt koskevat Tampereen Puhelin Oyj:n osakkeista tehtyä julkista ostotarjousta sekä Soneran osakemerkintöjä. Sonerasta kerrottiin Rahoitustarkastus tiedottaa - tiedotteen numerossa 1/99.

RATA OSALLISTUU SIJOITUS-INVEST 99 -MESSUILLE

Rata osallistuu neljättä kertaa Wanhassa Satamassa 20.10.–21.10.1999 pidettäville Sijoitus Inv 99 - messuille. Lakimies Jari Virta pitää molempina päivinä tietoisikut aiheesta "Sijoittaja-Keneltä sijoituspalveluita?". Ratan osaston numero on E102. Tietoisikut ovat kabinetissa E104.

JULKAISUSARJASSA ILMESTYNYT

Kesän ja alkusyksyn aikana Rahoitustarkastuksen julkaisusarjassa on ilmestynyt kaksi uutta tiedotetta, kaksi kannanottoa ja yksi lausuntopyyntö.

Tiedotteet

24.6.1999: Joukkolainaohjelmat. T/30/99/PMO

11.8.1999: Kevään 1999 osakeantien ja -myyntien tarkastus. T/31/99/PMO

Kannanotot

28.6.1999: Arvopaperimarkkinalain liputussäännösten tulkintaa. K/23/99/PMO

15.9.1999 Luottolaitosten harjoittama markkinointi. K/25/99/LLO

Lausuntopyynnöt

19.8.1999: Lausuntopyyntö ehdotuksista määräyksiksi sisäpiiri-ilmoituksista ja sisäpiirirekisteri rahastoyhtiöille ja sijoitusrahastolain mukaisille ilmoitusvelvollisille. L/41/99/PMO

Suomalaisten pankkien kannattavuus ja vakavaraisuus, 30.6.1999

	kesäkuu 1998	joulukuu 1998
Rahoituskate (sis. Leasing katteen), mrd mk	9,6	19,0
Palkkiotuotot (netto), mrd mk	3,5	7,0
Arvopaperi- ja valuuttatoiminnan kate, mrd mk	1,2	2,3
Muut tuoto, mrd mk	2,3	4,1
Hallinto- ja toimintakulut, mrd mk	8,5	17,2
Poistot, mrd mk	0,9	2,0
Luotto- ja takaustappiot, mrd mk	0,5	1,4
Liikevoitto, mrd mk	6,7	11,8
Oman pääoman tuotto (ROE), %	22,6	22,9
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,1	1,2
Tuotot/Kulut (Poistot kuluina), mrd mk	1,8	1,7
Taseen loppusumma, mrd mk	930,1	911,5
Luotto- ja takaustappiot, % saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöltä (vuositasolla), %	0,18	0,25
Vakavaraisuuspääomat, mrd mk	65,5	62,5
josta ensisijaiset omat varat ("Tier"), mrd mk	44,1	45,7
Riskipainotetut saamiset ja vastuut, mrd mk	570,8	574,7
Vakavaraisuus (LLL), %	11,5	10,9
Tier -vakavaraisuus, %	7,7	8,0

Luvuissa ovat mukana Meritanordbanken-konserni, Leonia-konserni, Osuuspankkien yhteenliittymä, Mandatum Pankin 1 Yrityspankki SKOP-konserni, Ålandsbanken-konserni, Aktia Pankin konserni sekä säästö- ja paikallisosuuspankit emoyt

Yrityspankki SKOP-konsernia ei ole mukana oman pääoman tuottoa eikä vakavaraisuutta koskevissa tunnusluvuissa.

Pankkikonsernien* saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sekä talletukset, 30.6.1999

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä, mrd mk				Markkinaosuudet, %		
	30.6.1998	31.12.1998	31.3.1999	30.6.1999	30.6.1998	31.12.1998	31.3.1999
Merita Pankki Oyj	148,4	161,9	164,0	169,8	41,6	42,9	42,3
Osuuspankkien yhteenliittymä	91,6	96,3	98,4	102,4	25,7	25,5	25,4
Leonia Oyj	73,8	76,0	79,1	81,5	20,7	20,2	20,4
Säästöpankit (ml. Aktia)	17,2	18,9	19,6	20,6	4,8	5,0	5,1
Paikallisosuuspankit	6,8	7,2	7,3	7,5	1,9	1,9	1,9
Ålandsbanken Abp	3,9	4,8	5,1	5,3	1,1	1,3	1,3
Mandatum Pankki Oyj	0,9	1,1	1,0	1,1	0,3	0,3	0,3
Yrityspankki Skop Oyj	0,8	0,6	0,6	0,5	0,2	0,2	0,1
Ulkomaalaisten luottolaitosten sivukonttorit	13,5	10,4	12,7	13,7	3,8	2,8	3,3
Yhteensä	356,9	377,1	387,8	402,4	100	100	100

* Tarkasteltavaan aineistoon sisältyy Merita Pankki Oyj, Osuuspankkien yhteenliittymä, Leonia Oyj, Ålandsbanken Abp, Pankki Oyj, Yrityspankki Skop Oyj, säästöpankit ja paikallisosuuspankit. Mukana tarkastelussa ovat myös seuraavien ulkomaalaisten luottolaitosten sivukonttorit: Citibank, Credit Agricole Indosuez, Den Danske Bank, Skandinaviska Enskilda Banken, Sv1 Handelsbanken ja Unibank. Mukaan on otettu kaikki luotot ja talletukset valuutasta riippumatta.